

## ABONAMENTELE

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

## INSERTIUNILE

Un sir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr., a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Nimeri singuratici la 5 cr. se vând la »Tipografia«, soc. pe acțiun.

Nimeri singuratici la 20 bani se vând la librăria G. Cârjan, Ploest.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## Situția în Ungaria.

Abia va fi avut Ungaria, de când stă sub nenorocita stăpânire a lui Bánffy, o situație mai încreșcată, mai critică și mai gravă ca în aceste momente.

Până aci dinaceu greutățile pactului, și criza comună în Ungaria, ca și în Austria, se numia *criza dualismului*. În această situație Ungaria se părea, că are o poziție mai favorabilă decât Austria. Ungurii începuseră a se încrede din simplul motiv, că aici *lupta naționalităților*, care în Austria s'gduie într-un teren, a adormit aproape total în manifestațiunile externe, și în liniștea aparentă Maghiarii se provocau cu emfază la *soliditatea* stărilor din țară, și visau la *transpunerea* punctului de gravitație al monarhiei în — Budapesta.

Stările așezate pe un teren subminat de atâtea volnietăți și fărâdelegi ale puterii brute, și infectate de atâtea corupțiuni — nu puteau să mai păstreze timp îndelungat fie și numai aparența unei solidități. Și a și urmat în grabă reacțiunea firească — în forma obstrucției.

Se cunosc detaliile acestei furtunoase lupte; s'a văzut câte fărâdelegi ale sistemului Bánffy au fost aduse de valurile luptei la țermure.

În situația aceasta grea Bánffy, preocupat vecinic și în primul rind numai de menținerea puterii de stat a recurs la un mijloc riscat pentru a-și refăce popularitatea. A readus la tapet *chestiunea Hentzi*. Se știe cum.

Arma era bine aleasă, dar' fără noroc. Se pare, cel puțin. Pentru-că ea are două tălșuri.

Astfel situația s'gduie de criza dualismului, de strimtoriile opoziției, de sforțările ultime și desperate ale unui sistem corupt, care se teme că perde puterea din mână, — a ajuns să fie traversată încă de o nouă chestie arzătoare, care de atâtea-ori a produs crize: *monumentul lui Hentzi*, cu tot complexul de idei și conflicte, ce se leagă de el.

Bomba a explodat în comentariile cu care ministrul comun de război, Krieghammer a însoțit preafinala poruncă de zi a M. Sale.

Acele câteva cuvinte ale generalului ministrului Krieghammer reeditează în nucleu articolul arzetor al organului militar *Armeblatt*, care deși nu e de jure organ oficios ori oficial militar, de fapt se vede că a fost inspirat dela locul mai înalt.

Scopul acelor călduroase cuvinte era să domolească spiritele din cercurile înalte militărești, așa de brusc provocate prin atitudinea șovinistă a ziarelor maghiare, cari comentau afacerea monumentului ca o învingere politică a lor, și prezentau lucrul, ca-și-când monumentul va fi pus la un loc închis, ascuns dinaintea lumii.

Cuvintele baronului Krieghammer, cum zice *Reichswehr*, organ cu înalte legături militare din Viena, »au fost ca isvorite din inima armatei«.

Dacă aceste cuvinte vor fi produs bună impresiune în cercurile oficerești, cari priviau chestiunea fără preocupări politice, — ele au produs impresiune tocmai contrară între șoviniștii maghiari.

La prima știre deja presa maghiară a început o furioasă campanie, și de însemnat: Ziarele guvernamentale se întreceau în violența limbajului cu cele kossuthiste, cum se poate vedea din spicurile ce dăm la locul cuvenit. Prin comentarii la Krieghammer, Bánffy s'a găsit desavuat formal; la primul moment situația lui se părea totală compromisiă. A făcut însă un pas riscat și a luat poziție contra lui — Krieghammer.

Consiliul de miniștri maghiari, îndată ce a aflat despre scrisoarea lui Krieghammer, s'a întrunit și s'a declarat solidar cu *afacerea*, nu însă cu

forma, în care Krieghammer a prezentat-o.

În ședința proxima a dietei, 17 l. c. avea să urmeze un atac strasnic pe kossuthiști, cari stau la ordinea lui: Eötvös, Olay etc. Înainte de ședința Bánffy a avut audiență la M. Sa. În ședința apoi baronul *Fejérváry*, ministrul de honvezi s'a ridicat să răspundă la atacurile opoziției — și răspunzând a apărut pe Hentzi, a apărut transportarea monumentului lui, a apărut pe Bánffy, dar' a atacat, pe cât de fin, pe atât de simțitor, pe baronul Krieghammer, imputându-i lipsă de tact. »La și escusat, dar' însași scusa aceasta e o vătămare.

Va să zică guvernul maghiar încearcă să ese și din încreșcătura aceasta învingător.

Pentru-că după-cum s'a pus chestiunea poate ca Krieghammer să pice dela ministeriu, și atunci Bánffy căștigă, fie și numai la aparență o învingere.

La »aparență« zicem, pentru-că e foarte ușor posibil, ca Krieghammer să părăsească ministerul de război, fără a căde. Căci deja de câteva zile, înainte de *afacerea Hentzi*, se șvonia, că are să fie înlocuit cu altul, și să fie numit într-un post de înaltă încredere — pentru Bosnia.

Probabil asupra direcțiunei a speculat și Bánffy, când a pus la cale, ca să-l atace, și astfel să-l silească pe Krieghammer a abzie.

Cu aceasta însă poziția lui Bánffy totuși nu se va consolida. Opoziția și din această afacere va câștiga nou material de luptă, și obstrucția va continua. Această se vede și din întrunirea partidului liberal, ținută în 17 l. c. seara. În această ședință Bánffy a ținut să accentueze că are totuși *încrederea cogensă*, și pe care *dată încrederea* și sprijinul partidului. El a pus în prospect și mijloace de retorsiune, cum sunt *clotura și restringerea libertății cuvântului*. A admis și posibilitatea, că proiectul de indemnitate să nu fie votat la timp, și astfel să ajungă într-o stare *afară de lege*.

Pentru acest cas Bánffy a cerut de acum asigurarea, că la timpul său îi vor vota *indemnitatea ulterioară*. — Fi- rește, toate aceste »i-s-au promis cu mare înșuflețire«.

Ori-cum însă situația rămâne critică și gravă.

Trecem prin timpuri grele, istorice. Curente mari, contrarii, se luptă unul contra celuilalt. Și noi în atari momente avem motive a ne teme că se hotărăse lucruri mari în defavorul nostru. Mai ales dela conflictul intern al șoviniștilor se nu ne promitem nu știu ce succese. Împăcarea lor se va face tot pe socoteala noastră. Putem fi pregătiți pe noi atacuri mari pregătește guvernul pentru noi, dacă nu de altceva, apoi ea se împace pe șoviniști.

De aceea noi mai mult ca ori-când trebuie să alungăm din sinul nostru pe cei cu vederi strimte și inimă îngustă, cari și în astfel de situații istorice nu se sfiesc a băga vrajbă între frații din interese meschine, persoanele și de clică.

Sibiu, 19 Noemvrie n.

»Drapelul«, reorganizându-se își propune un nou detaliat program de acțiune. În privința cauzei naționale scrie:

»Avem de dus cea mai grea și cea mai dureroasă luptă. Din cele două vinute care formează titlul partidului nostru, acesta (național) a fost cel mai adânc compromis de oamenii dela guvern.

Nici-odată interesele neamului nostru n-au fost mai mult căleate în picioare, și nici un guvern n'a dat atâtea arme dușmanilor românismului ca guvernul actual, când n'are venit el singur să-și unească loviturile cu ale dușmanilor.

Lupta noastră va trebui deci să fie îndoită: pe deoparte să lovim în acei cari au tradat toate făgăduințele și au înșelat toate speranțele în chestia națională, ear' pe de alta să ridicăm moralul tuturor, atât al Românilor din țeară, cât și al celor de peste hotare«.

## Acusă contra lui Badeni.

În ședința din 17 c. a parlamentului austriac s'a făcut votarea asupra propunerei, că *Badeni* să fie pus sub acasă. Votarea a fost nominală și propunerea s'a respins cu o majoritate de 19 voturi.

## Germanii și Maghiarii în Pojon.

Ziarele maghiare sunt necăjite rău pe Nemții din Pojon din cauză, că aceștia la alegerile municipale au trântit pe candidații partidei maghiare și au ales în reprezentanța orașenească membri germani. La alegere au căzut aproape toți candidații Maghiarilor — așa se tânguesc ziarele — chiar și fruntașii, cari de mulți ani au fost membri ai reprezentanței și au fost aleși Nemți, cari nu știu boabă ungurește!

Partida maghiară adevărată voia ca să facă teatru stabil maghiar în Pojon, ca și prin acesta să propage maghiarizarea. Germanii și-au perdut răbdarea de a suferi obraznicia unei mici minorități care sunt Maghiarii din Pojon, și le-au dat o trântă la ochii.

## Din foile ungurești.

— Pretinsa adunare din Cluj. —

Ultima înscenare a cabinetului Jeszenszky, cea cu »adunarea« inteligenței române din Cluj, este desmițată acum de înșeși ziarele maghiare, cari au făcut atâtea sgomot în urma ei.

Rețin din articoliile acestor foi unele părți, cari merită să fie cunoscute.

## »Neues Pester Journal«.

Organul jidovesc guvernamental »N. P. J.« scria în nrul dela 10 Noemvrie sub titlul »Un menento« un prim-articol din care traducem următoarele:

»Din punctul de vedere al politice externe, cea nouă pășire a Daco-Românilor poate fi luată ca cu totul neașteptată.

De când Goluchowski este ministru — contrar cu tradițiile sale ale lui Kálnoky — în București se face o politică întru toate corăspunzătoare intereselor Ungariei.

Acestei împerejurări, precum și faptului, că România s'a alipit de tripla alianță este de a se mulțumi, că *agitațiile Daco-Românilor din Transilvania n'au fost spriginile unei politici oficiale, nici de cea oficioasă a României*. Precum se vede, guvernul României a tras consecuențele corecte și cinstit din situația diplomatică a României.

Și așa s'a întâmplat, că în timpul din urmă agitațiunea dincolo de »peatra Craiului, (în Transilvania) s'a îndușit, la ceea-ce de altfel își are partea sa și energica, politică a baronului Bánffy, cu care a afirmat politica de naționalități și în resortul externelor.

Este un simptom constant și de nedreptățit în istoria noului nostru constituționalism faptul, că agitațiile naționalităților întotdeauna se înscenaează mai cu putere când maghiarismul e periclitat, sau când țeara este teatrul veleităților interne.

Când politica națională voia să se afirme, în timpul când mașinaria parlamentară funcționa regulat, propaganda română sau panslavă făcea câte o proclamație sau cel mult submina mai departe în secret. Sub regimul baronului Bánffy acțiunea naționalităților atât pu-

blică, cât și secretă a pausat, ceea-ce este un neprețuit merit al lui Bánffy, care a făcut de și în politica externă a noastră s'a putut lua în program întereșele naționale maghiare, ear' pe de altă parte bar. Bánffy a fost primul care a organizat o acțiune a guvernului în politica naționalităților, dându-i un caracter constant.

Acțiunea Românilor din Cluj are afară de acestea o însemnătate deamă de toată atențiunea. Aceasta zace în morală, că politica națională și cea față cu naționalitățile trebuie să se abțină după puțină dela mijloace agitatorice, dela domnia urei oarbe și neînțelese și a șovinismului orb și nepricupit. Șovinismul nu însemnă putere, ci slăbiciune; nu e leac, ci e otravă; el este un ochiu necalculabil în lanțul acțiunei și reacțiunei și tocmă pentru aceea în momentele cele mai critice poate produce spărturi în politica națională. Românii demonștrânți au folosit ca pretext și ca ocazie pentru reacțiunea lor activitatea societății culturale ungurești din Ardeal (Emke).

Dar' fără a desbate cauze și urmări faptul rămâne, că șovinismul naște numai contra-șovinism și că politica noastră națională pretinde o mai mare înostivitate. Acțiunea Românilor întreprinsă pe motive economice și culturale trebuie să afle un contrapond corăspunzător în politica maghiară. La nici un cas însă acest contrapond să nu aibă politică de ovațiuni și lărmuiri, ci cea politică maghiară, care e încurată cu mijloacele și scopurile sale.

E de ajuns, dacă se împedecă între granițele țerei acele nisuițele ale Românilor, cari atentează la integritatea națiunei maghiare, proclamată de Fr. Deák chiar prin legea de naționalități și dacă *ideea naționalistică* se va pune în serviciu spre a nimici *ideea națională maghiară*.

Nu mai prin această unică tendență activitatea organizată a puterii de stat poate să întreprindă o acțiune de pedepsire. Această activitate însă se nu mai fie frasiologie, ci se pășească odată pe terenul faptelor contra nisuiunilor antenaționale. E sigură convingerea noastră, că agitatorii valahi au făcut socoteală greșită. Ori-cât de mare să fie depresiunea în Ungaria în urma încercărilor parlamentare, statul maghiar și națiunea maghiară tot n'au ajuns încă în acel stadiu al descompunerii, pe care îl fantasează agitatorii valahi. La tot cazul națiunea maghiară va avea destulă putere ca să pedepsească și paralizeze acțiunea Românilor chiar și în viitor. Dar' apoi în privința politice naționale de guvernare se va pute accepta și mijlocul, care se se folosească în contra procesului de descompunere social și național, care se afirmă încet și prin o activitate secretă și e mult mai periculos decât agitația pe față a Românilor.

Realizarea acestui program în prima linie economic și cultural este ceea-ce sperăm dela baronul Bánffy. Trista situație parlamentară trebuie să se sfirșească în curând, pentru-că activitatea guvernului se se poată folosi pentru sanarea relațiilor naționalităților.

## »Egyetértés«.

»Egyetértés«, în primul seu »Extinderea puterii valahe«, zice între altele:

»Tot ce au săvîrșit naționalitățile din Ungaria în ultimii ani pe terenul politic, în privința însemnății dispăre față de rezultatele muncei economice naționale ce au săvîrșit Valahii. Și întreagă munca se face cu tendențe politice, după-cum a mărturisit și dl. Podoabă, directorul băncii »Economul«. Aceste tendențe de altfel, se vede și știu și fără spusese dlui Podoabă, că sunt îndreptate în contra intereselor statului maghiar«.

Vorbind apoi despre statistica băncilor române, pe care ar fi făcut-o dl. Podoabă, »E-s« zice:

»Toate băncile românești poartă caracterul național român și servesc ca organe directe ale politice naționalităților. Fiecare bancă este o fortăreață a cauzei românești. — Apoi și de aceea se îngrijesc fundatorii, ca numele (firma) băncii să servească ca mijloc puternic de agitație în contra maghiarismului numelor toponimice. Și cum nu? căci doară țărânul român care cere împrumutul mai bine ține în minte numele valah al băncii, decât numele maghiar al orașului unde e situată banca dela care împrumută.

Cu astfel de succese se și pot mândri Valahii! — Statul și societatea maghiară nu numai că permite acțiunea întreprinsă cu succes pentru extinderea puterii și agitațiilor valahe, dar' nu face absolut nimic. Guvernul maghiar își atribuie ca succes faptul, că în ultimii ani Valahii nu mai lărmuesc aici acasă. Trece cu vederea însă extinderea puterii valahe prin munca economică întreprinsă cu vedite tendențe politice și nu observă, că întinderea domniei banilor valahi e mai periculoasă decât toate demonstrațiile sgomotoase a politice valahe.

La finea articolului »E-s« strigă în gură: »Ar fi o grozăvie lăsată din partea statului maghiar, dacă ar privi și mai departe cu mâinile în sin înarmarea dușmanilor sei declarați și dacă și-ar lăsa propriul viitor numai în mâinile provedinței?«

## Budapesti Hirlap.

Budapesti Hirlap, după-ce descrie »conferența« dela Cluj zice în articolul seu intitulat »Declarația de război a Românilor«, că »Românii prin munca lor economică au ajuns la rezultate foarte mari. Și-au adunat capitale, și-au organizat agenți dintre preoți și învățători, cari lucră cu succes, fiind în imediată atingere cu poporul. Resultat mare este apoi faptul, că băncile cresc și susțin inteligența română, care alimentează politica contrară statului«.

Continuă apoi:

»Ne vom duce în România și vom studia legile despre negoț și bănci, ce le are conciliantul popor român și vom vedea apoi, că nu se va găsi oare vreun guvern maghiar, care să întregască legea noastră comercială cu câțiva paragrafi din legea României?«

## Chestiunea Hentzi

— reînviată.

Sibiu, 19 Noemvrie.

Bravul Hentzi, care a murit pentru gloria tronului între cele mai mari batjocuri din partea Ungurilor, nu are pace de ei nici în mormânt.

Bánffy, strîns cu ușa obstrucțiunei a voit să-și facă titlu de popularitate, și cetățenie de onoare din transportarea monumentului lui. Treaba însă s'a cam încurcat. Acum vrea să-i sape groapă lui Krieghammer, dar' poate să cadă el în ea.

Eată detaliurile chestiunei:

## Voci din presa maghiară.

Cuvintele călduroase cu care baronul Krieghammer a însoțit înalta poruncă de zi, ce am publicat alaltăieri, a stîrnit mare indignare la Unguri. Eată câteva voci din presă:

## Budapesti Napló zice:

Acele câteva șire sînt scrise cu malicie diabolică; fiecare literă este câte-o împunștură de pumnal în centrul inimei națiunei maghiare. Ministrul comun de război aruncă în ochii națiunei maghiare o blasfemie, înșoțită de o rinjire ironică, de oare-ce este destul de temerar sau e destul de fără tact uitându-și, că el e ministrul de război și al Ungariei. Acest fapt nu poate rămâne nepedepsit. Nu poate se rămână nepedepsit nimenea, care se încearcă a ne calca în tină sfintele monumete și a ridica pe altar aceea, la ce ne este greață a ne și gândi. Ungaria trebuie să primească satisfacție pentru vătămările ce i-le-a făcut ministrul de război.

**Pesti Hirlap:** De ce fel de ne-bunie sau ce fel de răutate a fost condusă mâna, care a cutezat să facă, ceea-ce în dieta maghiară nu face nici patima opozițională cea mai înfrântă, a cutezat să adaugă la actul regal comentarii tendențioase și să le folosească spre scopuri de agitații politice?

Prin ceea-ce a făcut ministrul comun de războiu peste încredințarea ce i-s-a dat, nu a satisfăcut numai datorinței, ci a trecut peste sfera sa de competență. Și pentru aceasta va fi tras la răspundere în delegațiuni, unde în sensul constituției se pot trage la răspundere ministrii comuni și cărora legea le dă dreptul a-i pute pune sub acuză. Dar' și până va sosi acest timp ministrul comun de războiu trebuie să simtă indignațiunea justă a întregii națiuni maghiare.

**Országos Hirlap:** Actul acesta va produce în opinia publică maghiară o penibilă senzație și aceasta de sigur nu va rămâne fără urmări, de oare-ce este total imposibil a trece ușuratic peste această rătăcire impolitică, al cărei motor a fost după toată probabilitatea intenția de a conțina supărarea cercurilor mai înalte militare, provocată prin strămutarea statuei lui Hentzi.

**Magyar Hirlap:** Nu încapă îndoială, că aci este vorba de o intrigă a camarillei austriace. Cum va paraliza Bánffy această intrigă, nu știm. Una însă o știm cu siguranță, că în ochii tinerimei maghiare — fie că s'pregătește pentru cariera militară, fie pentru alte cariere — Hentzi nu va fi modelul vitejiei și fidelității militare, ci al trădării de patrie și al călcării cuvântului.

**Hazánk** zice, că acest act al prim-ministrului Bánffy este cel mai nou atentat față cu dreptatea.

**Egyetértés:** La toate se putea aștepta țeara, numai la aceea nu, ca monumentul Reginei să nască o nouă statuă lui Hentzi; pentru că statua mutată de pe bulevardul Stului George și înălțată în fața școalei de cadeți este întocmai ca și o nouă statuă, care cu atât mai mult exprimă aceea, ce națiunea acopere cu vâl, cu cât trece mai mult timp de când soldatul acesta și-a ridicat arma în contra patriei sale.

Această renaștere a lui Hentzi, după un interval de 49 ani dovedește că nu este uitare.

**Budapest:** Dela reorganizarea vieții constituționale, adică dela 1867 acesta este primul cas că sperjuriul generalului Hentzi este glorificat prin ordin militar deschis. Generalul Hentzi e adus ca model de fidelitate acelei armate, care e comună și care e susținută și de Ungaria cu sume enorme. Ce e aceasta? E pășirea pe scenă a acțiunii? Sau este blasfemia sentimentelor patriotice a luptei pentru libertate și a martiriului națiunei maghiare? Ce e aceasta? Încheie apoi: Conform acestora dar' baronul Bánffy, ministrul-president ear' a mințit, ear' a adus în rătăcire parlamentul și țeara.

Oare mai este desuferit în fotoliul prim-ministerial un astfel de om, pe care pas de pas îl prind cu minciuna?

**Magyarország:** Ne dejosese până la pământ; ne bat cu biciul până la sânge. Simțim cu toată hotărârea furiei sugrumate, că în ochii domnilor militari suntem canale.

Loviturile biciului ne alungă în dosul paravanelor, ce ni-le ofer legile. Răspunsul nostru rece este: Nu dăm recuși și nu dăm bani. Noi am înțeles explicația militarilor; domnii generali se înțelegă hotărârea noastră. Precum ne calcă simțimintele, astfel ne pot calca și legile. Dacă am memorie bună, pot să știu, că recuși și banii luați cu de-a sila duc la Konigrätz.

#### Chestiunea Hentzi în dietă.

În urma ordinului privitor la strămutarea monumentului lui Hentzi, ședința dietei din 17 c. a fost foarte viforoasă. Opoziția s'a folosit de acest incident și a tăbărit de nou și cu vehemență asupra lui Bánffy, a lui Krieghammer etc.

Înainte de ordinea zilei s'a ridicat Kossuth Fer. și a arătat, că comentarul făcut la ordinul mai înalt este toamai contrar la ceea-ce a răspuns Bánffy în dietă la interpelația ce i-a adresat-o el,

Kossuth, în o ședință anterioară. E fapt, zice mai departe Kossuth, că monumentul e menit să servească de model tinerimei maghiare. Întreabă pe ministrul Bánffy, că ceea-ce s'a întâmplat s'a făcut fără știrea lui? Și că pentru cele întâmplate ia asupra sa răspunderea?

Bánffy zice, că nu răspunde acum în merit, dar' susține cele-ce le-a zis în răspunsul dat la interpelație, că articolul lui »Armeblatt« nu are caracter oficial și nu e vorba ca monumentul să servească de model tinerimei.

Eötvös Károly întreabă, că ministrul comun de războiu a făcut dispozițiile fără aprobarea prealabilă a guvernului maghiar? Așteaptă răspuns în privința aceasta.

Ráttkay zice, că nu voeste a lua la critică actele Regelui, dar' pune vina pe consilierii din jurul tronului. Krieghammer și-a uitat, că el e ministru de războiu și al Ungariei. Casul este un semn trist, că împăcarea între națiune și Rege este foarte departe, căci altcunum s'ar pune de model Hentzi pentru tinerimea maghiară.

Hentzler și Bartha cer cu insistență declarația primului-ministru.

Endrey protestează contra aten-tatului, care vătămă demnitatea națiunei.

Boda așteaptă declarația guvernului, care dacă întârzie, va mări numai indignațiunea.

Pichler caracterizează rolul lui Hentzi zicând, că acesta și-a cerut în genunchi iertare dela Kossuth Lajos, apoi face critica comentariului lui Krieghammer. Pretinde, ca ordinul să fie revocat, căci dacă nu se dă satisfacție, la transportarea monumentului va curge sânge maghiar. Dacă și Regele voeste, ceea-ce a zis Krieghammer, atunci El însuși a rupt vâlul, pe care națiunea l-a aruncat asupra trecutului.

Barabás se plânge, că eată ce răsplăta capătă națiunea pentru fidelitatea sa și declară, că el desprețuește »statua de rușine«, întocmai ca pe Bánffy.

În urma acestora se naște o gălă-jie mare; se aud voci strigând: Noi cu toții desprețuim pe Bánffy. Presidentul cu mare greutate restitue ordinea. Mai vorbesc deputații Kubik, Olay și Balogh, cerând să se pună chestia la ordinea zilei.

După ei vorbește ministrul de hon-vezi, baron Fejérváry:

Declară, că ordinul ministrului de războiu nu poate vătămă sentimentul public și mândria maghiară. Ordinul s'a dat fără știrea guvernului maghiar, ceea-ce e corect, și guvernul se identifică cu el. Concede, că unele pasaje din ordinul ministrului de războiu s'ar fi putut concepia mai norocoș. Arată apoi, întrerupt de opoziție, că nu sunt dovezi despre faptul, că Hentzi și-ar fi cerut iertare dela Kossuth. Hentzi și-a împlinit datoria de soldat și zice, că dacă ar fi fost el sau altul în locul lui Hentzi în asemenea împrejurări e întrebare, că n'ar fi făcut tot așa, ca acela.

Această declarație a produs un nou vifor, ear' Fejérváry își termină vorbirea susținând, că opoziția n'are cauză a afla vătămăre în chestie.

Discuția s'a încheiat fără a se pute lua decisiune, de oare-ce chestia n'a fost pusă la ordinea zilei.

### Dela Oradea-mare.

— 17 Noembrie n.

Mare bucurie e în această Pa-lestină.

Fițiucile în gura mare aduc știrea îmbucurătoare, că Românii sunt învinși. Unde? La Turin. »A románok veresége«. Se vor mînuia cetituri, cum poate să fie aceasta.

Au căpătat ei, după-cum zie, o telegramă, în care »fiii patriei« dau de știre la »părinții« patriei, că era vorba în acel congres, cine să fie vicepreședinte Românilor din Transilvania și Ungaria.

Toți au propus pe harnicul nostru coleg, ante-luptătorul tinerilor academici din Oradea-mare, pe dl Lucian Bolcaș. Ce minune? Se zice, că s'a ridicat unul dintre fiii patriei cu numele Wolf și s'a plâns, cum poate să fie una ca aceasta? Ei nu cunosc în Ungaria decât »magyar egyetem«. Se poate!!

Ei au învins!! Un universitar din Paris primește cu bucurie propunerea de a fi ales harnicul nostru coleg Bolcaș, dar' așa, că se fie al tuturor Românilor de pretutindeni.

Cum a fost sfîrșitul nu am putut scoate din coloanele fițiucilor, decât nu-

mai, că Românii au fost învinși. Dar' s'îmi permit a trage și eu o concluziune din știrea »teribilă«.

Se poate, că s'a propus dl Bolcaș de vicepreședinte al Românilor de dincoace de Carpați și s'îmi fi reușit. Și pe tot dreptul, căci doar' o suflare românească este între universitarii români dela congres și așa trebuie un vicepreședinte al tuturor Românilor. Și nu mă îndoiesc în realizarea propunerii tinerului universitar din Paris. Punem însă cazul, că nu a fost ales. Totuși s'a văzut învingerea morală.

Dar' ei tac despre sfîrșit, căci doar' voese să arete lumii, că Românii au fost învinși!

Bucure-se cu toții, noi vom tăce până-ce vom căpăta știre adevărată.

Noi nu ne vom spăria. »Finis coronat opus«.

»Gene«.

## LIBERTATEA

de

JOHN STUART MILL.

— Traducere de Teodor V. Păcățian. —

III.

Individualitatea ca unul din elementele prosperității.

(Urmare).

Genialitatea e considerată de un lucru prea frumos, când e vorba de o poezie succasă sau de un tablou excelent. Dar' luată în adevăratul ei înțeles ca primordialitate a cugetărei și a acțiunei, — toți își gîndesc în sine, că și fără de ea putem exista foarte bine, deși nimenea nu va zice, că genialitatea ar fi ceva ce nu trebuie admirat.

Durere, părerea aceasta e prea naturală, pentru a ne pute mira de ea. Originalitatea e singurul lucru al cărui folos nu-l pot simți spiritele neoriginale. Nu pot înțelege, ce ar pute să ese de aci — pentru ele? Și cum să înțeleagă? Căci de ar pute înțelege, n'ar mai fi originalitate.

Primul serviciu pe care-l face genialitatea, este, că deschide ochii acestor spirite îndoielnice. De i-a reușit, li-s'a dat ocazie acestor spirite să poată deveni și ele originale.

Până atunci însă, aducându-și aminte că nimic nu s'a făcut, fără-ca cineva să fi pus mai înainte mâna pe lucru, și că întregul »bine« existent, e rodul originalității, — se fie aceste spirite destul de modeste și se creadă, că originalitatea tot mai are destul de lucru și că ele înșile au cu atât mai mare trebuință de originalitate, cu cât sînt mai puțin conșiente de lipsa ei.

Ori-ce omaj s'ar aduce superiorității, — adevărate sau condiționate, — spirituale; privind lucrurile cu ochi limpei, vom vedea, că afețiunea generală a lucrurilor stăruiește, ca mediocritatea să primească tot mai mare putere asupra omenei.

În amintire, în evul mediu, și întrucâtva chiar și în zilele tranzițiunei dela feudalism la starea din prezent, individualitatea a fost în-și pentru sine o putere, chiar o însemnată putere, atunci, când era împreună cu talent mare și cu înaltă poziție socială. Astăzi singuraticii se perd în mulțime. În politică e aproape trivialitate să zici că opinia publică stăpânește astăzi lumea. Singura putere, care merită acest nume, e: mulțimea și guvernele, — aceste din urmă, fiindcă sînt organ al efectiunilor și al instinctelor mulțimei. Aceasta se poate spune despre raporturile morale și sociale ale vieții private, tot așa ca și despre acțiunile publice.

Nu pretutindenea e același public, a cărui opinie trece de opinia publică. În America e întreaga poporație albă, — în Anglita e, cu deosebire, clasa mijlocie. Dar' totdeauna există o mulțime, adică o mediocritate, adunată grămadă. Și ceea-ce formează inovația cea mai mare este, că mulțimea nu-și mai împrumută opinia dela demnitarii bisericești sau ai statului, ci dela recunoștinții ei conducători sau din cărți. În locul mulțimei cugetă oameni, aproape egali acesteia, cari, sub influența momentului, comunică cu mulțimea prin ziare, sau vorbesc în numele mulțimei.

Eu nu deplâng această stare de lucruri. Nu afirm, ca regulă generală, că cu actuala stare inferioară a spiritului omenesc ar fi compatibil ceva mai bun. Dar' asta nu împedecă faptul, că domnia mediocrității se fie o domnie mediocră. Nici-odată nu s'a putut ridica un guvern, cu ajutorul democrației, sau cu ajutorul unei numeroase aristocrații, în acțiunile sale politice, în idei, însușiri și dispoziții spirituale, susținute de ac-

țiunile sale, — deasupra mediocrității, decât numai atunci când mulțimea guvernătoare, (cum o făcea și în timpurile sale cele mai bune), permitea ca unul sau puțini s'o conducă, sub statul și influența celor talentați și instruiți.

Indemnul la toate lucrurile înțelepte și nobile trebuie să provină dela individ, la început de regulă numai dela un individ.

E onoarea și gloria omului mediocru, că a fost capabil să urmeze acestui indemn, că lucrurile nobile și înțelepte au aflat echou în el, și că ochiul seu a fost deschis pentru ele!

Nu sînt pentru »preamărirea eroilor«, care aplaudă genialitatea viguroasă atunci când pune mâna pe domnia lumii, și aduce lumea, contra voinței ei, la supunere. Tot ce poate pretinde genialitatea, este libertatea de a-și netezi calea. Puterea de a sili pe alții să i-o calce, — nu numai că nu e compatibilă cu libertatea și cu desvoltarea celorlalți, dar' corupe chiar și pe cel mai tare.

(Va urma).

## Congresul internațional de studenți în Turin.

Raport special.

II.

Turin, 15 Noembrie.

Ziua de 14 Noembrie, Luni.

La 10 s'au întrunit toți congresiștii și cu drapelele în frunte au plecat din »Galeria subalpina« la primărie. Ni-s'au deschis porțile de onoare și am intrat în sala festivă a palatului municipal.

Ne-am postat în semicerc, și din ușa centrală a eșit senatorul Casana, primarul orașului. Ne-a salutat în franțuzește, — am fost toți străinii prezenți, — și am cîocnit câte un păhar de vin roșu. Cîntînd »chanson des étudiants« am trecut până la universitate, care am vizitat-o.

Instituțiunile universitare italienești sînt foarte spațioase, și organizate modern.

Eată numele tuturor Românilor congresiști: Basil Demetrescu, președintele comitetului național studențesc din București; Velciu, Iași; Popescu-Pion, Iorgala și Demetriu, București; Caius Brediceanu, Montpellier. Ca din senin a apărut Lucian Bolcaș, din Oradea-mare! — Bine că a venit, căci a făcut să ni-se discute chestia națională o jumătate de zi!!

#### Ședința I.

La 3 ore s'a deschis ăntăia ședință. Președintele comitetului aranjator Giglio-Tos a fost aclamat de președinte al congresului.

Și după-ce a cetit un program, în care a expus țintele și scopurile de a aduce la o armonie și frăție pe studenții din toată lumea ca, — lăsînd chestiunile politice-religioase la o parte, să-și tindă toți mâna la opera păcei, a civilizațiunei și frăției — a declarat congresul deschis.

#### Luptă cu Maghiarii.

Fiecare națiune alege un vicepreședinte cu vot în consiliul presidențial. Românii au ales pe Lucian Bolcaș, din Orade, reprezentînd pe toți studenții români din toate părțile. Ședința s'închide și se convoacă vicepreședinții în consiliul de presidență.

Acî mare încercătură. — La verificarea alegerilor de vicepreședinți, — Maghiarul Wolff declară că domnul Bolcaș, ca cetățean ungar, nu poate reprezenta pe Români.

S'a făcut o discuție de 1 cias și jumătate între dl Demetrescu, care interpreta veridic dlui Bolcaș, neștiind acesta franțuzește, și vicepreședintele maghiar.

În urmă s'a votat.

Posiția noastră a fost critică, căci se votează după naționalitate, (sau mai bine după țări) și Argentina sau Belgia are să hotărască afaceri de cari habar n'are.

Avem însă cazul analog cu Italianii, cari și-au ales de vicepreședinte un Triestin, dar' fiind în program precizat, că vor fi respectate limitele politice ale țărilor, — Italianul a fost declarat de vicepreședinte al Italianilor din Italia și Bolcaș pentru România!

Ce absurditate și lipsă de logică!

C. B.

Ca completare și continuare a raportului de mai sus dl Lucian Bolcaș ne scrie următoarele:

Turin, 15 Noembrie n.

Am sosit la galeria subalpina, unde se ține congresul în 14 l. c. după prînz, toamai înainte de a se începe ședința. Prezența mea a produs o mișcare vie între Unguri și Români. Îndată-ce s'a început ședința s'a purces la numirea unui vicepreședinte din partea fiecărei națiuni reprezentate. Din partea Românilor am fost numit eu. Ungurii au contrariat. S'a pornit o discuție, care a fost întreruptă apoi, rămînd să se resolvească acest lucru în consiliul de presidență. Acolo Ungurii au combătut de nou alegerea mea, fiind cetățean ungar. În vederea unui cas precedent dat de Italiani, cari au numit vicepreședinte pe un Triestin — consiliul m'a recunoscut ca vicepreședinte, reprezentînd pe tinerii din România, precum și Triestini reprezentînd în consiliu nu pe Italianii din Istria, ci pe acei din Italia. În urmă au primit și Ungurii. Tot această discuție s'a repetat însă și în plenul din 15 înainte de prînz — la urmă cu același rezultat. Înainte de prînz nici nu s'a mai isprăvit altceva.

După prînz: S'a constituit federațiunea internațională de studenți, primindu-se proiectul de regulament al dlui Erisio Giglio-Tos.

S'a concretizat federațiunei să se îngrijească de a pune la cale voiajări studențești în străinătate în scopul de a se instrui;

a ușura călătoria pentru singuratici, tot în vederea acestui scop; a mijloci reduceri pe căile ferate;

a iniția burse pentru studii în străinătate;

a prepara legăturile internaționale între universitari;

a pune la cale o corespondență internațională.

1848.

#### Cronica anului.

Teaca, 19 Noembrie.

În Teaca au trecut 30 familii de Maghiari reformați la biserica luterană, declarînd totodată, că voesc a fi considerați de Sași. (S. B. nr. 127).

Viena, 19 Noembrie.

Regimentul de infanterie Máriaşy, care a vrut să deserteze la Kossuth, a fost desarmat și expedit la Brünn. (S. B. nr. 133).

Pesta, 19 Noembrie.

Kossuth promite, că pentru cei răniți în tabără va face un spital în Pesta, unde se vor susține cu vipt și după trecerea războiului vor primi posesiuni de pământ. Deci poruncește tuturor comandorilor, că cei răniți și vindecați să nu fie trimiși simplaminte acasă, ci să fie îndrumați a cere proviziune dela guvern. (P. Hirl. nr. 219).

Olmütz, 19 Noembrie.

Deputațiunea Sărbilor cere voivodat sərbesc, întărirea patriarhului ales Raiacici și a voievodului Suplicați. (S. B. nr. 134).

Aiud, 20 Noembrie.

Preotul evang. Keul din Aiud a încheiat capitulațiunea cu Iancu. (S. B. nr. 133).

Varașd, 20 Noembrie.

Generalul Perozel ocupă ținutul Mura. A atacat adică pe Croații grupați la Letenye și Szemenye și i-a fugărit până la Varașd. În ținutul Mura acum nu mai sînt inimiți și Ungurii sînt domni peste el. (P. H. nr. 225).

Voivodina, 20 Noembrie.

Sărbii au apucat pe judele comunei Maxim Vuia, de origine Român, l-au legat, l-au scos în drum și între multe tiranii l-au omorît. (Horváth II., pag. 92).

La

## Abonament lunar

pentru

Noembrie st. vechiu

învită

Administrația ziarului »TRIBUNA«.

## Cronica zilei.

Sibiu, 19 Nov. n.

**Notari români.** În 11 și 12 Noembrie v. s'a ținut censure de notari în Făgăraș, la care dintre Români s'au prezentat dl. *Alexandru Morariu*, *Aurel Făgărășan* și *Filip Suciu*. Unul a reușit cu unanimitate, ear' ceilalți doi cu majoritate de voturi.

**Hymen.** Dl. *Corneliu Pănciovan*, teolog absolut în Iertof și d-soara *Sofia Atanagiu* din Vranii, 'și-au sârbat cununia lor Duminecă, în 13 l. c. st. n., în biserica gr.-or. rom. din Vranii.

**Sensația Aradului.** Abia mai putem ține cont de nenumăratele senzații ale Aradului și acum ear' ne sosește vestea unei noue senzații. Dela oficiul postal din Arad s'au furat 424 epistole. Hoțul este candidatul de ofițier *Bruner Rudolf*, care a furat scrisorile ca să ajungă la mărcile cu care erau francate. Până acum 'și-a câștigat vre-o 20 fl. din mărcile vândute. Scrisorile toate s'au aflat la locuința lui *Bruner* și vor fi expedate la destinație.

**Norocul Aradului** a fost că *Bruner* era numai candidat de ofițier, căci dacă era ofițier în toată regula o pută păși mai rău. Eventual ear' venia un nou arunc de dare.

**Fundație de vinuri falsificate.** Poliția din Cluj abia mai răbăște să execute formele oficioase ce se cer la confiscări de vinuri falsificate. Până acum a confiscat în mai multe cărcime vagoane întregi și a încheiat pînă pline cu vinuri falsificate — din Alba-Regală. În Budapesta deasemenea s'a confiscat în zilele trecute o mulțime de vin falsificat tot din Alba-Regală. Cea mai însemnată firmă, care livrează astfel de vinuri falsificate este marea casă *Kann Armin* și fii din Alba-Regală.

Rezultatele cercetărilor din partea poliției arată, că aproape toate orașele din Ardeal și o mare parte a celor din Ungaria sînt inundate de vinuri falsificate.

De altfel chestia vinurilor falsificate a fost adusă și în parlament prin o interpelație, la care a răspuns ministrul de agricultură promițînd, că va lua cele mai severe măsuri în privința aceasta. — Până atunci rămîne însă faptul, că Ungurii au ajuns să le fie falsificat și ultimul titlu de mîndrie națională ce 'și-l făceau cu renumite vinuri maghiare.

**Isprăvile lui Pulszky.** Celebrul cumpărător millenar de tablouri *Pulszky Károly*, precum se știe a fost declarat de nebul, după-ce a păgubit statul cu câteva zeci de mii fl. *Pulszky* cu aceasta 'și-a încheiat cariera, dar' statul maghiar nu a regulat încă afacerile încalcite de *Pulszky*. Antiquarul *Olschi* din Milano a improcusat statul maghiar pentru pretensiune de 160.000 lire (80.000 fl.). Guvernul maghiar cu toate-că a fost condamnat să plătească, n'a plătit nici până azi. *Olschi* a tot așteptat. Acum 'i-s'a dat bună ocazie.

Ministrul maghiar de agricultură a trimis cantități mari de mătășă, ca să fie expuse la expoziția din Milano. *Olschi* a cuprins acum toate mătășurile aceste și voeste să le liciteze, ca 'și scoată pretensiunea de 80.000 fl.

Ministrul de externe *Goluchowski* umblă acum în ruptul capului să împedice această licitație atât de rușinoasă pentru Ungaria.

Dar' *Pulszky* mai are încă astfel de 'afaceri' și cu alte firme italiene. În curînd se va întempla, ca și aceia să liciteze în public statul maghiar.

Mai nostim însă decât toate aceste este faptul, că *Pulszky*, absolut fiind n'a fost lipsit de oficiu și acum își pretinde binemeritata leafă restantă de 15.000 fl. Dacă statul nu-i va plăti, *Pulszky* spune că-l va improcuea. Judece acum lumea: cine e nebulul?

**Defraudările lui Krivány.** Am înregistrat deja ordinul ministrului de interne prin care nimicește hotărîrea comitatului și îndrumă pe locuitorii să țină încă o ședință, pentru-ca să hotărască de nou în cauza *aruncului de dare* cu care s'au restitue suma de 245.000 fl. defraudată de *Krivány*. În urma acestui ordin fișpanul Aradului, *Fábián László* a și conchelat deja adunarea extra ordinară a congregației pe ziua de 24 Noembrie.

**Palat pentru justiție în Brașov.** Camera advocațială din Brașov a emis o deputație care s'a prezentat ieri la ministrul de justiție în Budapesta, ca să-l roage pentru cât mai grabnică edificare a unui palat în care să fie eșezate toate judecătorile din Brașov. Ministrul a promis, că în cazul când și orașul Brașov va împlini condițiile ce 'le va pune, va mijloci ca edificarea palatului pentru justiție să se înceapă încă în primăvara anului viitor.

**Și tinerele odrasle maghiare** — voincoșii studenți universitari din Budapesta s'au pregătesc să-și iee partea din tîmbălăul ce-l înscenează veteranii maghiari pentru statua lui *Hentzi*. Se anunță că studenții universitari maghiari vor ține o adunare în zilele acestea, în

care vor protesta energic și neînfricați în contra ne mai pomenitei blasfemii, ce se aduce națiunii maghiare prin faptul, că statua *Hentzi* se va ridica în fața școalei de cadeți. Înainte tinerime, căci națiunea te urmează pe calea nimicirei — de monumente!

**Earăși o defraudare senzațională.** Din Făgăraș ni-se telegrafează, că în zilele trecute a dispărut din oraș *cassarul comitatului Grünfeld Ignác*, ducînd cu sine suma de 80.000 fl. defraudată parte din banii comitatului, parte din banii orfanilor concrezuți lui spre manipulare.

Cercetările gendarmilor — ca de obicei — au rămas zădărnice. Misera-bilul *cassar* 'și-a pierdut urma. A lăsat însă protocoale din care apoi 'superiorii oficioși' în tichnă pot constata sumele și metodel defraudării, pentru-ca mai târziu să aibă basă sigură pentru darea suplimentară ce o vor scoate dela locuitorii comitatului, pentru-ca să restitue suma defraudată.

**11 milioane de Jidani.** S'au sporit, ca nășipul mării. În lumea întreagă se află azi 11 milioane de Jidani. Aceasta o constată tocmăi un Englez, care an de an tipărește un 'Jewish year book'. După cartea aceasta dintre cele 11 milioane de Jidani, 8 milioane trăiesc în Europa, și adică: 4.500.000 în Rusia, 1.860.000 în Austro-Ungaria, 367.000 în Germania, 300.000 în România, 120.000 în Turcia, 101.000 în Anglia. Reuniunile de binefacere înființate de Jidani sînt foarte numeroase. Singur în Londra se colectează an de an 500.000 fl. pentru scopuri de binefacere ovrești, ear' școalele înființate sînt cercetate de 11.000 elevi jidani pe fiecare an.

**'Valahi — aristocrați!'** 'Revue des Revues' în ultimul seu număr publică un articol semnat de cunoscutul publicist A. de Royer, prin care se încearcă a dovedi dacă noblețea franceză este sau nu autentică. Franța numără peste 350 de familii princiare, vorbind numai de cea mai înaltă nobleță. Articolul se termină cu următoarele rînduri:

'Toate titlurile aceste de prinți sînt false, închipuite sau caraghioase, ca-șicum ar veni din Spania, din fîrile valahe ori cercheze.'

Adecă noi, 'Valahii', aristocrați!...

Prin analize și observații acurate de autorități medicale s'a constatat, că recunoscuta apă amară *Franz Josef* după compoziția sa fericită este singurul mijloc salin purgativ de efect durabil. Apă plăcută la beu, care se capătă pre-tutindeni.

**Știri mîrunte.** În Paris a murit renumitul Dr. *Gruby*, care odinioară a fost medic de casă al poezilor *Chopin*, *Heine* și *Dumas*. El a curat și pe *Gambetta* și *Sarah Bernhardt*.

— Licitația mobililor lui *Krivány*, care s'a ținut în Arad s'a sfîrșit abia după 5 zile. Multe din mobile însă nu s'au aflat — au dispărut și ele ca și stăpînul lor.

— În Oradea-mare a murit un anume *Ioan Rott* de pelagră.

— Rabinerii jidovești din Ungaria — peste 200 — au ținut la 15 Noembrie în Dobrișin un congres.

— În Iași a bîntuit un foc grozav. O mulțime de case au ars. Mai mulți oameni au perit. Până acum 3 morți și 11 răniți, au fost scoși din scrumul focului.

— Baroneasa *Hirsch* — protectoara Jidovilor, zace bolnavă în palatul ei din Paris.

## Mai nou.

### Defraudantul din Făgăraș.

Dintr'un raport mai lung ce primim în ultimul moment extragem următoarele: *Grünfeld Naci*, care a defraudat banii orfanilor noștri și a dispărut de o săptămână, e un Jidan tîner, căsătorit. Era favoritul fișpanului *Baussnern*, 'l-a ales de *cassar* contra voinței Românilor. Români au eșit demonstrativ din sală când 'l-au ales.

Descoperirea defraudării s'a făcut la denunțarea unui domn *Herszényi*. El a telegrafat ministrului de externe, că fișpanul nu e acasă, vicișpanul asemenea, controlorul în concediu și *cassarul* dispărut. S'a dispus cercetare și s'a dat de urma defraudărilor.

Controlorul, *Ioan Seurtu* era în concediu, la Șinca, murise tatăl-seu. Provisor a fost înlocuit cu un băiat de 21 ani. Jidanul a folosit ocazia, a pus mîna pe bani și pe hîrtiile de valoare și a dispărut de azi e săptămîna.

Suma defraudată e și cunoscută. Poate să fie 100 ori mai multe mii. Avea manipulat de el era aproape un milion.

Înainte de el a fost *cassar* un Ungur, care asemenea a defraudat. Mai înainte au fost doi Români, cari au fost foarte corecți.

## Tribuna Literară.

### INFORMAȚIUNI.

**'Transilvania'**, organul 'Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român'. Apare în Sibiu în 10 numeri pe an. Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria: 10 coroane, pentru străinătate: 10 franci. Membrii 'Asociațiunei' primesc 'Transilvania' gratuit. Anul XXIX, nr. 7 și 8 din Sept.—Oct. are următorul cuprins: 'Asociațiunea' în Bihor. — 'Miron Romanul'. — Stipendiile pentru meserii. — 'Terancele noastre în susținerea portului și datinilor strămoșești', disertațiune ținută în Zlatna cu ocaziunea adunării generale a despărțimentului XIII. al 'Asociațiunei', de *Maria Cioban*. — Știință, literatură și artă: Biblioteca teatrală. Călindare nouă. — Din despărțiminte: Procese verbale.

**'Ovidiu'**, prima revistă literară dobrogeană. Apare în Constanța bi-lunar. Redacția și administrația: Cercul literar 'Ovidiu', Constanța. Anul I, nr. 4 din 1 Noembrie are următorul cuprins: *Traian Demetrescu*, de *P. Vulcan*. — Tu nu știi (versuri), de *Nuși Tulliu*. — Intristare (novelă), de *N. Mihăescu-Nigrim*. — Din geografia Dobrogei: 'Dunărea' (istorie și tradițiuni), de *Lt. M. D. Ionescu*. — În grădile ilustre înflorite, de *Alex. Simionescu*, doctor în drept. — Scrisori însemnate, de *Spiru Haret* și *L. L. Caragiale*. — Direcțiunea baloanelor, cronică științifică, de *G. I. Petraru*. — Genesă și fazele cercului literar 'Ovidiu', de *P. Vulcan*. — Conferența dlui *L. L. Caragiale*, de *P. Vulcan*. — Cronică revistei 'Ovidiu', de Redacție.

**Combaterea lui Renan.** A apărut de sub tipar: *Ernest Renan* în fața tribunalei științei sau combaterea seriei lui *Renan* în viața lui *Isus* din punct de vedere exegetic-biblic, istorico-critic și filosofic, operă a abatelui *Vladimir Guette*, tradusă de *protos. Gerasim Miron*. De vînzare la toate librăriile pe preț de 3 lei.

### Sosiți în Sibiu.

În 19 Noembrie n. 1898.

Hotel 'Impăratul Romanilor': D-na Landmann, din Tîrgul-Murșului, d-na Schul din Făgăraș, privatiere; *Koczi*, locotenent din Abrud; *Hirschensohn*, Hofner, Brunn, Zirovici, Reiner, Langer, Mittler, Alvinczi, Skuletzky, din Viena, Blank din Rossbach, Zsid, Pollak, din Skaltitz, Teleki H., Teleki S., din Cinci-biserici, Stern, Hecht, Kohn, Lust, Wavra, Frankl, din Budapesta comercianți.

Hotel 'Neurhrer': Metz, arhitect din Făgăraș; Springer, comerciant din Tîrgul-Murșului.

Hotel 'Haberman': Schmidt, notar din Slimnic.

### Teatru orășenesc în Sibiu.

Duminecă, 20 Noembrie n.

La 3 ore d. a.:

Sie weiss etwas.

Comedie în 4 acte, de R. Kneisel.

Seara la 7 ore:

IM BRUNNEN.

Operă într'un act, de W. Blodek.

După aceea:

DIE ZAUBERGEIGE.

Operetă într'un act, de Offenbach.

Luni, 21 Noembrie n.

IM WEISSEN RÖSSL.

Comedie în 4 acte, de O. Blumenthal și G. Kadelburg.

Începutul la 7 ore seara.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baiteș.

Proprietar: Pentru 'Tipografia', societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

## Apa amară purgativă

'Francisc Iosif',

premiată cu 10 medalii de aur și în urmă singură premiată cu marea medalie millenară.

Domnul profesor Dr. *Purjesz Zsigmond* analizînd numita apă zice: 'Apa amară purgativă 'Francisc Iosif' o întrebînt z totdeauna bucurî în casuri corăspunzătoare, de oare-ce efectul ei de obicei se prezintă fără nici o apariție secundară neplăcută. [1899] 9—25 Cluj, August 1897.

Prof. Dr. *Purjesz Zsigmond* m. p.

Se capătă în tot locul.

Dirrecțiunea în Budapesta

## AVIS.

Subscrisul îmi permit a aduce la cunoștința p. t. publicului și onoratei mele clientele, că 'mi-am schimbat

localul restaurațiunei mele,

ce-l aveam în strada Morei nr. 11 și l-am deschis acum în strada școalei de înotat (Schwimmschulgasse) nr. 3.

Deschiderea acestui restaurant va fi la 20 Nov. 1898.

Când aduc această la cunoștința onor. mele clientele, îmi permit a invita pe onor. public să mă onoreze cu cercetarea acestui nou și bine aranjat local. În noul meu restaurant voi servi cu cea mai proaspătă bere de *Habermann*, apoi bere neagră, 'Bock' și bere de *Steinbruch* în sticle.

Pentru culină excelentă și serviciu prompt e poartă deosebită grije.

Sibiu, la 20 Noembrie 1898.

Cu deosebită stimă

Ioan Mihaiu, restaurateur.

[2141] 1—1

## Avis important!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că la

5 NOEMVRIE

## 'HOTELUL CAROL'

Casă de primul rang, situată în

BUCUREȘTI, STRADA LIPSCANI

în centrul cel mai comercial al capitalei și în apropiere de ministere, parlament, palatele de justiție, poșta și telegraf, cassa de depunere, bănci, etc.

Acest nou hotel are numeroase camere și saloane luxos și confortabil mobilate, sală de restaurant, salon de lectură, telefon, băi, etc., încît nu va lăsa nimic de dorit în ceea-ce privește cerințele moderne ale confortului.

Restaurantul hotelului este provăzut cu o bucătărie franceză și română din cele mai alese și bine îngrijite, ear' vinurile și celelalte consumațiuni ce se vor servi vor fi numai naturale.

Serviciu prompt. — Prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

[1964] 3—5

O. G. Ilescu, antreprenor.

## Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric,

[595] 10—12

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori-ce parte, înadată-ce clopotele sînt bătute de o lăture prin ceea-ce sînt mîntuite de crepare.

Cu deosebite recomand

### + clopote patentate găurite +

de mine inventate și mai de multe-ori premiate, cari an un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decît clopotele turnate după sistemul vechin, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

La expozițiunea millenară în Budapesta 1896 premiat cu medalie cea mare millenară.

Preț-curenturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

## 'TIPOGRAFIA', SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuță,

se află de vînzare pe lângă prețurile originale și anume:

'Iubire', poezie (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

'Dan', roman, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

'Dan', roman, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896, 2 volume à 32 cr. 64 cr.

'Din goana vieții', ediția III. (1895) . . . . . fl. 1.75.

'Din goana vieții', (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

'Icoane sterse', nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

'Un an de luptă', ed. C. Müller, 1895 . . . . . fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

'În vîltoare', nuvele, editura Miloșescu 1896 . . . . . fl. 1.—

Comanda se se adreseze:

'Tipografia', societate pe acțiuni, Sibiu.

P. t. publicului 'i-se aduce la cunoștință, că singurul deposit — legal privilegiat prin scripta de Nr. 8811 pentru

## Pânză de in — „Liliom“

excecelent fabricat, fin și subțire, potrivit pentru ori-ce fel de albituri se află la firma

**Goldstein & Ascher,**

casă de manufacturi și mărfuri de modă.

Sibiu, Piața-mică nr. 2. [2112] 1—3

Pânza „Liliom“ se vinde în bucăți de 13 metri, — lățime de 84 cm., cu prețul de 7 fl. 20 cr.

Pentru calitate și durabilitate se garantează.

Liliom Leinwand-Export în Viena.

## Friedrich Baumann,

Sibiu, Piața-mare nr. 12,

recomandă

## noutăți ieftine de sezon,

obiecte de modă, manufactură, albituri și mărfuri cu cotul, apoi: covoare, stofă de haine pentru dame, barchente piquet și vestimente, blouse, umbrele (parapleie), mufuri, articoli pentru biciclete, eșarpe de teatru, capichoane etc. etc.

### Deposit în comisiune

la

**Ferdinand Baumann, țesătorie premiată în Sebeșul-săsesc** cu prețuri originale de fabrică per cassa.

Cu prețuri de boltă conform preț-curentului ilustrat albituri de lână normale originale

singur veritabile

ale profesorului Dr. Jaeger [1977] 2—6

din fabrica singur oconcesionată și premiată în diferite rânduri a lui **Fili W. Benger în Bregenz.**

Fiecare los se sortează la toate 6 tragerile, fără a se cere vre-o plată separată. [1965] 4—10

6 trageri.

## Losurile ziaristilor.

Câștigul principal în valoare de

**100.000 COROANE.**

5 câștiguri

la 20.000 coroane etc.

Obiectele câștigate, la dorință vor fi răscumpărate cu bani gata pe lângă o subtragere de 20%.

Prețul unui los este o coroană.

Tragerea deja la 4 Ianuarie n. 1899.

Losuri se pot cumpăra la

»Albina«, institut de credit și economii în Sibiu.

## Școala de viierit

din „Sándortelep“ în Neoplanta (Neusatz) lângă Dunăre (Ungaria)

expune pentru vânzare — cu termenul de livrare în Noembrie a. c. și în primăvara anului 1899 — următoarele sorte din producția anului acesta și anume:

**1 milion de altoi în lemn,**  
**300.000 de altoi în verde.**

Toți altoii sunt nobilitați în trupine de Riparia, Portalis, Rupestris și Solonis de cel mai bun soi și în o variație atât de abundentă cum nici o altă școală de viierit nu poate oferi. Mai departe se află de vânzare peste

**150.000 butuci de viță**

Riparia, Portalis, Rupestris, Solonis și diferite Hybride din cele mai excelente. Apoi

**3 milioane vârstare**

**1½ milioane rădăcini de viță de viie**

pentru altoi și pentru trebuințele școlii, se vând cu prețuri foarte moderate.

Pentru plantarea viilor în pământ năpădit sau pentru prelucrarea cu carbonat sulfuric se află de vânzare cu prețuri foarte moderate o sortă foarte frumoasă de așa numită „rădăcină de viie europeană“ recunoscută ca una dintre cele mai bune sorte din țară și din străinătate.

La cerere cei interesați pot primi roul catalog pro 1898/99, în care vor afla descrierea calității și a cultivei tuturor sortelor expuse pentru vânzare. Ori-ce informații speciale la cerere dau cu plăcere proprietarul școlii

**Alex. Adamovich,**

mare comerciant de vinuri în Neusatz (Neoplanta) lângă Dunăre (Ungaria).

NB. Tuturor celor ce doresc să-și câștige trupine pentru altoire și de cele americane, le recomand să cerceteze personal stabilimentul meu, care prin bogăția sortelor ce conține s'a făcut vrednic de toată atenția.

[1952] 4—6

## Concurs.

În pravălia societății comerciale pe acții „Mercur“, în Dej, află aplicație

### UN COMIS

în bransa manufacturii, vînzător bun, cu cunoștința limbilor patriei.

Salar anual 500 fl., care mai târziu se ridică la 600 fl.

Postul este a se ocupa din 1—15 Decembrie.

Tot aici se primesc și 2 învățacei.

**Simion Bus m. p.,**  
director executiv.

[2119] 1—1

Nr. 2117—1898.

[2134] 1—3

## Publicațiune.

În pătura comunei Felső-Sebes numită „Părău prisăci“ se vor vinde conform planului de exploatare pe calea licitațiunii publice lemnele de fag din tăietura pro 1898. Această tăietură va da circa 300 stăngini metrice.

Licitațiunea se va ține în 11 Decembrie 1898, la 10 ore a. m., în cancelaria comunală, până când se admit și oferte în scris. Tăietura numită se află în depărtare de gara Felső-Sebes circa 10 chlm.

Prețul strigărei de stănginul metric în tăietură 1 fl. 70 cr. Vadium 60 fl.

Condițiunile mai deaproape se pot vedea ori-când la subsemnata primărie.

Felső-Sebes, în 17 Nov. 1898.

Primăria comunală:

**Nic. A. Zaharie, Irimie Raduțiu,**  
primar. notar cercual.

## 500 florini

plătesc celui-ce va mai căpăta vre-odată durere de dinți ori ti va mi osi gura după-ce va folosi apa de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 35 cr. (Pentru pachetare 10 cr. deosebit). Erezii A. Bartilla (E. Winkler), Viena, 19/1., Sommergasse 1. — Să se ceară pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denumări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se poate căpăta, trimit 7 sticle cu 2 fl. 60 cr. franco; 16 sticle cu 4 fl. 40 cr. franco. în Sibiu: la C. Müller, apotecar la „Vultur“, în Făgăraș: la Ravay Nagy E. [1984] 2—5

## Asthma,

## Dureri de piept,

tusă, precum și boale de catar la gât, la limbă, apoi pentru răsuflarea îngreunată, asthma, flema, tuse convulsivă, răceli și gâdilituri în grumazi și pentru tuberculoza ce e în formațiune, mai cu succes se folosește probatul mijloc recomandat de specialiștii medicale: Thea „sfântul George“ în pachete à 50 cr. și apoi aparținătoare sale: pulvere „sf. George“ pentru catar în cutie à 50 cr., dimpreună cu toate îndrumările medicale pentru întrebuintare. Efectul vindecător se vede deja după câteva zile. Mai puțin de 2 pachete nu se trimit. La comanda prin poștă se adaugă încă 20 cr. pentru pachet și asigurația poștală (fără port). Comanda se se adresează direct la: St. Georgs-Apotheke, Wien, V/2, Wimmergasse 33. [2069] 1 15

E de recomandat trimiterile anticipativă a prețului prin mandat poștal. Vă rugăm să detașați inseratul și să-l păstrați.

Nr. 17180—1898

[2181] 2—2

## Publicațiune.

Prin aceasta se aduce la cunoștință publică, că Mercuri, la 23 Noembrie 1898, la 9 ore a. m., se va ține în casa comitatului (în sala ședințelor) o consfătuire asupra canalizării și regulării riurilor, ce se proiectează în legătură cu comasarea hotarului Sibiului. Proprietarii de pe teritoriul Sibiului sunt invitați să iee parte la această consfătuire. Sibiu, 17 Noembrie 1898.

Magistratul.

## Un econom practic

află îndată aplicare la o moșie de 500 jug. Cunoștințe în creșterea vitelor neapărat de lipsă. [2104] 3—6

Onoriu Tilea, Sibiu.

## O copilă

de 13 până la 19 ani se caută pentru slujbă casnică la o familie. O copilă care este fără de părinți, care știe măcar ceva lucru de casă, are simț curat românesc și știe cânta cântece naționale românești mai ușor se primește (se preferază).

Acei părinți, supraveghetori asupra copilei, ori copile care vreau să intre în slujbă, să se adreseze medicului cercual **Dr. Gramatovici în Jajce, Bosnia.** [2062] 3—5

## Bere în sticle

dela bereria de Steinbruch a lui Anton Dreher.

1 sticlă (1/10 litre) cu bere de Martie exportabilă 16 cr.

1 sticlă (1/10 litre) cu bere neagră „Bock“ . . 18 cr.

La cumpărări de cel puțin 10 sticle prețul sticlelor este mai ieftin cu 1 cr.

Transportul acasă — gratuit.

Comande se primesc la

[2071] 3—10

Restaurațiunea „Stadtpark“.

## „ARIEȘANA“,

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solved în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însușia spre abdicare prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea casei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicare. Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acordă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu cavenți.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acordă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 58—60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

## Depozitul fabricii de oroloage și aurării a lui Iuliu Erős

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 3

trimite numai pe lângă rambursă poștală

[2794] 48—58

|                                           |                       |
|-------------------------------------------|-----------------------|
| Orologiu remontoir de nickel pentru domni | fl. 2.50 până fl. 6.— |
| de otel                                   | 3.50 „ 6.50           |
| de goldin                                 | 4.50 „ 6.50           |
| de argint                                 | 5.— „ 12.—            |
| de argint rusec (Tula) pentru domni       | 10.— „ 20.—           |
| remontoir de argint pentru dame           | 6.— „ 12.—            |
| „ „ aur „ domni                           | 12.— „ 30.—           |
| „ „ aur „ domni                           | 20.— „ 100.—          |
| Lanț de argint „ „ „                      | 1.50 „ 8.—            |
| „ aur pentru dame                         | 8.— „ 30.—            |
| „ „ domni                                 | 23.— „ 75.—           |
| Cercei și inele de argint                 | —80 „ 2.—             |
| „ „ aur                                   | 2.— „ 100.—           |

Pentru marfa solidă și veritabilă se dă garanță în scris. Afară de obiectele sus amintite se mai află tot felul de bijuterii de aur și argint, precum și tot felul de garnituri de argint pentru masă, apoi cruci, potire, discuri, cădelnițe, lampe de altare etc. etc. pentru ritual gr-cat și gr-or.

Cel mai bun atelier de repararea oroloagelor.

## Important pentru toți!

Prin scutirea legală de dare a benzinei pentru lucrări industriale, precum și pentru economie este renumitul nostru

## motor original „Otto“

pentru benzin

cea mai ieftină putere motorică.

## Langen & Wolf,

fabrică de motor,

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53.

## Locomobilul benzin „Otto“

este cea mai bună și cea mai ieftină putere motorică, pentru ori-care economi.

Fară mașinist, fără schintei, fără nici un pericol de foc.

Informațiuni, prospecte etc. gratis.

[938] 29—52

Representant pentru Transilvania Theil & Freyler în Sibiu.

Ca cel mai recomandabil mijloc pentru curățirea dinților, precum și apă de gură, pot recomanda stimaților mei mușterii excelent

[839] 59—

## Prav de dinți conservativ

și

Apa de gură Aseptin.

Sînt pregătite după metode probate și recunoscute de bune.

PARFUMERIA MELTZER, str. Cisnădiei (edificiul comandei de corp).

Daniel Meltzer jun., fabrică de săpun și de lumini, strada Gușteritei.